

Cap novel·la és aliena al seu temps. Totes es poden llegir en clau històrica. Però algunes utilitzen més directament el material de l'entorn social i polític que els envolta o condensen fins a adquirir caràcter icònic les pulsions i les idees que configuren una època determinada. A la relació entre l'obra literària i alguns moments o períodes històrics destacats del segle XX dediquem aquest nou Cicle d'Humanitats del Cercle d'Economia. Una invitació a la lectura d'obres que són reveladores de moments determinants en la construcció del nostre món d'avui: des de la gran guerra fins a l'esfondrament dels règims de tipus soviètic (el segle curt, com en deia Eric Hobsbawn, 1914–1989); des de la tempesta d'acer hitleriana fins a Hiroshima; des de la guerra i postguerra espanyola fins el despertar postcolonial (Egipte, per exemple); des de les crisis morals del què s'ha anomenat el segle d'Amèrica fins a l'11 de Setembre de 2001, episodi que tanca l'entremès (1989–2001) de trànsit entre els dos segles i posa fi a l'efímer mite de la fi de la història.

Recentment, l'historiador francès Patrick Boucheron, en la Lliçó inaugural de la seva càtedra del Collège de France, apel·lava a reconciliar l'erudició i la imaginació. L'erudició perquè “permet fer front a l'empresa perniciosa de tot poder injust, que consisteix en liquidar allò real en nom de la realitat”. La imaginació, “perquè és una forma d'hospitalitat”, ens permet incorporar mirades diverses i “salvar-nos del frenesí del present”. Com diu Boris Groys: “la ficció de l'escriptor ens crida l'atenció sobre allò que ens passaria desapercebut”. I, al mateix temps, gràcies a la força creativa del llenguatge, interpel·la el nostre present tot regalant-nos espurnes del passat. I, per tant, ens dona perspectiva i distància per afrontar amb serenitat les fractures del present. Sovint les lectures del passat pretenen legitimar la societat actual com a continuïtat, però si en alguna cosa ens pot ajudar la mirada penetrant de l'escriptor és precisament al contrari, a entendre les discontinuïtats que configuren l'experiència humana: en allò col·lectiu com en allò personal.

Josep Ramoneda
Coordinador del Programa de Cultura Humanística

20 de gener: Carme Riera, *Nada* de Carmen Laforet
2 de febrer: Rosa Regàs, *Suite francesa* d'Irène Némirovsky
16 de febrer: Sam Abrams, *El soroll i la fúria* de William Faulkner
1 de març: Monika Zgustova, *L'Arxipèlag Goulag* d'Aleksandr Soltjenitsyn
15 de març: Jordi Gracia, *La escritura o la vida* de Jorge Semprún
29 de març: Àlex Susanna, *Incerta glòria* de Joan Sales
12 d'abril: Valentí Puig, *Un món fel·lç* d'Aldous Huxley
26 d'abril: Toni Sala, *L'home del salt* de Don DeLillo
10 de maig: Jordi Cornudella, *Viatge al fons de la nit* de Louis-Ferdinand Céline
24 de maig: Carles Capdevila, *1984* de George Orwell. **Conferència de cloenda**

Amb la col·laboració de:

